

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Communicatie

Beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Communicatie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN). De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en in overleg met de opleiding is samengesteld. Het panel is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

De opleiding Communicatie maakt samen met nog vijf andere opleidingen deel uit van het Instituut voor International Business & Communication. De opleiding wordt op de locaties Arnhem en Nijmegen uitgevoerd. In Arnhem betreft het een voltijdse variant Nederlandstalig en Engelstalig (Communication Studies) en tot 31 augustus 2017 (datum in CROHO) een deeltijd en een duale variant. Deze beide laatste varianten zijn wegens geringe belangstelling in afbouw en nemen vanaf 1 september 2012 geen studenten meer aan. Het laatste onderwijs aan de deeltijd en duale opleiding zal in 2014-2015 worden verzorgd. In Nijmegen wordt de Nederlandstalige voltijdse variant aangeboden.

In totaal studeren ruim 800 studenten aan de opleiding, gespreid over beide locaties en over de verschillende varianten. Het onderwijs wordt door ongeveer 35 docenten met 20 fte verzorgd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2013 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 9 en 10 september 2013. Het visitatiepanel bestond uit:

De heer drs. Edsco de Heus (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw Anne-Marie Cotton MA-MBA (domeindeskundige)

De heer drs. Wil Michels (domeindeskundige)

De heer Tom van der Avoort BBA (studentlid)

Mevrouw H.G. Burgler-Feenstra, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2013*. Ondanks het beëindigen van de deeltijd en duale variant op 31 augustus 2017 en het laatste onderwijs in 2014-2015, heeft de opleiding hierover volwaardige informatie aangeleverd en zijn deze varianten volledig door het visitatiepanel beoordeeld.

Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. Het visitatiepanel heeft alleen de locatie Arnhem bezocht, maar beschikt over voldoende informatie om ook de locatie Nijmegen te kunnen beoordelen.

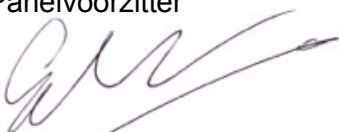
De visitatie is uitgevoerd conform de in het *NQA Protocol 2013* beschreven procedure. Het visitatiepanel heeft geen extra gesprekken gevoerd. De opleiding heeft zowel voor studenten als docenten het open spreekuur aangekondigd, maar hiervan is geen gebruik gemaakt. Het studentlid van het panel heeft om een rondleiding gevraagd door een student. Dit was niet van tevoren aangekondigd. De informatie van het gesprek tijdens deze rondleiding is in het rapport verwerkt.

De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

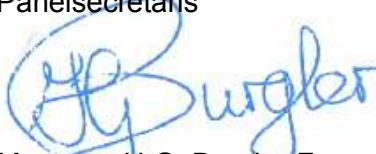
Utrecht, 7 november 2013

Panelvoorzitter

De heer drs. E. de Heus

Panelsecretaris

Mevrouw H.G. Burgler-Feenstra

Samenvatting

Wie aan Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) Communicatie wil studeren kan een aantal keuzes maken. De voltijd en Nederlandstalige opleiding wordt in Arnhem en in Nijmegen aangeboden. In Arnhem bestaat daarnaast een Engelstalige opleiding, Communication Studies. Studenten kunnen hun studie zowel in september als in februari starten. Voor studenten met een vwo-diploma is er een mogelijkheid om de studie een half jaar sneller af te ronden. In Arnhem studeert nu nog een aantal deeltijd en duale studenten, maar vanaf 1 september 2012 worden hiervoor geen nieuwe studenten meer ingeschreven. In 2012 stonden in totaal in Arnhem en Nijmegen samen ruim 800 studenten bij de opleiding ingeschreven en er zijn ongeveer 35 docenten werkzaam.

Op 10 september 2013 is de opleiding door een visitatiepanel beoordeeld. Op grond van alle verkregen informatie beoordeelt het panel de opleiding, voltijd in Arnhem en Nijmegen, deeltijd en dual in Arnhem, met een **voldoende**.

Standaard 1, Beoogde eindkwalificaties

Studenten die hun diploma behalen, verkrijgen de graad Bachelor of Communication. Ze hebben dan aangetoond dat ze vijf beroepscompetenties beheersen en professional zijn op het gebied van communicatie(management) en communicatievraagstukken. De vijf beroepscompetenties zijn afgesproken in het Landelijk Overleg Communicatie Opleidingen (LOCO) in 2011. De student leert tijdens de opleiding om communicatievraagstukken te analyseren en te onderzoeken. Hij ontwikkelt communicatiebeleid, kan daarover adviseren en bijdragen aan de uitvoering van dat beleid. In het landelijk overleg over de beroepscompetenties heeft de opleiding van de HAN een voortrekkersrol genomen en dat waardeert het visitatiepanel positief. De opleiding heeft actief bijgedragen aan de uitwerking van de competenties in een beroeps- en opleidingsprofiel, met concrete beroepshandelingen en beroepsproducten. Het is ook positief dat de opleiding het beroep van communicatiespecialist in een Europese context wil plaatsen. Eén van de speerpunten van de opleiding is internationalisering. Hiervoor zal de opleiding in de komende tijd concrete doelstellingen formuleren.

Het visitatiepanel beoordeelt standaard 1 als **goed**.

Standaard 2, Onderwijsleeromgeving

Vanuit het beroepsprofiel heeft de opleiding een stevig raamwerk ontwikkeld voor het curriculum. Alle beroepstaken en –producten van de communicatiespecialist hebben een plek gekregen in het onderwijsprogramma. Ook is omschreven welke kennis, vaardigheden en technieken de studenten moeten leren beheersen.

De studiehandleidingen geven duidelijke informatie over inhoud en toetsing van het onderwijs. Deze handleidingen zijn voor de studenten beschikbaar via HAN-Scholar, de elektronische leeromgeving van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

De opleiding besteedt in het programma veel aandacht aan de competentie analyseren en onderzoeken, anders gezegd aan praktijkgericht, toegepast onderzoek.

Er loopt een leerlijn onderzoek van jaar 1 tot en met jaar 4 door het curriculum. Een andere belangrijke leerlijn is die van de geïntegreerde communicatie. De opleiding besteedt bewust niet apart aandacht aan online communicatie, maar vindt dat in communicatiestrategieën online en offline op een zinvolle manier met elkaar moeten zijn verbonden. Het visitatiepanel vond deze visie tijdens de visitatie nog niet eenduidig terug in het curriculum en bij alle docenten.

De docenten van de opleiding hebben genoeg specialistische kennis en ervaring. Studenten zijn tevreden over de praktijkkennis van hun docenten. Praktijkgerichtheid van het onderwijs is één van de speerpunten van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Alle studenten lopen een half jaar stage en bij Communication Studies komt daar nog een half jaar 'Study abroad' bij. Eén van de beste onderdelen van de studie vinden de studenten de communicatie game. Daarin spelen ze een reële situatie na van een bedrijf in crisis.

De opleiding heeft volgens het visitatiepanel het onderwijs logisch opgebouwd en de studieloopbaanbegeleiding goed georganiseerd. Alles bij elkaar geeft dit voor studenten een prettige leeromgeving. Ondanks dat stopte de afgelopen jaren 40 à 50 procent van de studenten in het eerste jaar met de studie.

In Arnhem en Nijmegen zijn voldoende onderwijsvoorzieningen aanwezig om het curriculum te kunnen uitvoeren. Om het totale onderwijs goed te kunnen roosteren zijn de dagen met een extra lesuur verlengd. Studenten hebben in jaar 1 en 2 van de Nederlandstalige voltijdopleiding ongeveer 18 contacturen per week. Voor Communication Studies is dat iets minder.

Het visitatiepanel beoordeelt standaard 2 als **voldoende**.

Standaard 3, Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding heeft een goed opgebouwd en goed werkend systeem van toetsing. De toetsen zijn gevarieerd. Zo zijn er schriftelijke en mondelinge tentamens, presentaties, projectverslagen, beroepsproducten en portfoliotoetsen. Het systeem garandeert dat alle competenties in de loop van de opleiding eerst op beginnersniveau en uiteindelijk op bachelorniveau worden getoetst. De kans op meeliften wordt tegengegaan, doordat 60 procent van de toetsen individueel wordt afgenomen. De toetscriteria worden vooraf in de studiehandleidingen bekend gemaakt.

De studie wordt in jaar 4 afgerond met de afstudeeropdracht en het Campagneproject. Bij de afstudeeropdracht schrijft de student individueel en in opdracht van het werkveld een onderzoeks- en een adviesrapport. Bij het Campagneproject ontwikkelen studenten in een klein groepje een communicatiecampagne voor een bedrijf.

Het visitatiepanel heeft afstudeeropdrachten bestudeerd en stelt vast dat die van voldoende niveau zijn. Wel is er verbetering mogelijk, bijvoorbeeld in de methodische aanpak en de theoretische onderbouwing. En ook de visie van de opleiding op het belang van geïntegreerde communicatie komt nog niet in alle huidige afstudeerwerken tot uitdrukking.

Het panel heeft gemerkt dat de opleiding zelf ook kritisch naar het afstudeerniveau kijkt en passende acties onderneemt. Zo worden docenten bijgeschoold in het begeleiden van toegepast onderzoek en zoeken zij onderling afstemming over de juiste beoordeling van de afstudeeropdracht.

De meeste afgestudeerden vinden binnen een redelijke termijn een baan in een functie die bij hun opleidingsniveau past.

Het visitatiepanel beoordeelt standaard 3 als **voldoende**.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	11
2	Beoordeling	13
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	13
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	15
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten	23
3	Eindoordeel over de opleiding	31
4	Aanbevelingen	33
5	Bijlagen	35
	Bijlage 1 Eindkwalificaties van de opleiding	37
	Bijlage 2 Overzicht opleidingsprogramma	39
	Bijlage 3 Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	41
	Bijlage 4 Bezoekprogramma	47
	Bijlage 5 Bestudeerde documenten	49
	Bijlage 6 Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	53
	Bijlage 7 Verklaring van volledigheid en correctheid	55

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Communicatie
2. Registratienummer opleiding in CROHO	34405
3. Oriëntatie en niveau	Hbo-bachelor
4. Aantal studiepunten	240
5. Afstudeerrichting(en)	N.v.t.
6. Variant(en)	Voltijd, deeltijd en duaal
7. Locatie(s)	Arnhem Nijmegen
8. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: 2007 Besluit NVAO: 2 juni 2008
9. Code of conduct	Is getekend

*) Associate Degree, indien van toepassing

Administratieve gegevens van de instelling

10. Naam instelling	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
11. Status instelling	Bekostigd
12. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief van 28-08-2013 tot 27-08-2019

Kwantitatieve gegevens over de opleiding

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar

Cohort		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval	Voltijd		61,3%	65,3%	62,8%	48,0%	52,7%	42,1%
	Deeltijd/duaal		20,0%	50,0%	46,7%	28,6%	40,0%	0,0%

Tabel 2: Uitval uit de bachelor

Cohort		2005	2006	2007	2008
Uitval	Voltijd		17,2%	16,0%	27,9%
	Deeltijd/duaal		12,5%	20,0%	25,0%

Tabel 3: Rendement

Cohort		2004	2005	2006	2007
Rendement	Voltijd		70,3%	77,6%	78,0%
	Deeltijd/duaal		83,3%	87,5%	60,0%

De docent-studentratio over de verschillende varianten is gemiddeld in 2012-2013: 1: 21.

Contacturen voltijd				
Jaar	1	2	3	4
Contacturen ¹	18	17	0 ^{2,3}	10 ⁴

Contacturen CS				
Jaar	1	2	3	4
Contacturen	12	12	0 ^{2,3}	10 ⁴

Contacturen deeltijd				
Jaar	1	2	3	4
Contacturen ¹	X	X	8 ³	6 ⁴

Contacturen dual				
Jaar	1	2	3	4
Contacturen ¹	X	X	8 ³	7 ⁴

¹ Gemiddeld aantal contacturen in klokuren per lesweek op basis van 32 weken

² In dit jaar vindt ook de stage van een semester plaats.

³ De contacturen in dit jaar zijn afhankelijk van de gekozen minor.

⁴ In dit jaar vindt ook de afstudeerscriptie van een semester plaats.

Docentkwaliteit		
Graad	MA	PhD
percentage	70%	3 %

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

De eindkwalificaties van de opleiding Communicatie zijn gelijk aan de in het Landelijk Overleg Communicatie Opleidingen vastgestelde vijf LOCO-competenties (*LOCO-competenties 15-02-2011*):

- Analyseren en onderzoeken;
- Ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid;
- Plannen en organiseren;
- Creëren en realiseren;
- Representeren.

Zie bijlage 1 voor een nadere omschrijving van deze competenties.

De vijf LOCO-competenties zijn voortgekomen uit het landelijk overleg van de communicatieopleidingen met het werkveld, vertegenwoordigd door de beroepsvereniging Logeion. De opleidingscoördinator van de opleiding Communication Studies van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen heeft actief bijgedragen aan het opstellen van deze LOCO-competenties. In de competenties is de ordening van de beleidscyclus herkenbaar. Deze cyclus start met probleemsignalering en -formulering en verloopt via ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid naar de uitvoering daarvan. Het reflectief vermogen of de attitude om het eigen werk te evalueren wordt in het competentieprofiel niet apart benoemd. Het is onderdeel van elke competentie.

Begin 2013 heeft de communicatieopleiding van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, samen met collega's van Fontys en Avans het initiatief genomen om de LOCO-competenties uit te werken in een beroeps- en opleidingsprofiel. Dit was onder andere nodig om de competenties goed te kunnen laten keuren door de Vereniging van Hogescholen. In het document *Opleidingsprofiel, Bachelor of Communications* van 31 mei 2013, wordt een grondige uitwerking gegeven van de vijf competenties. Elke competentie wordt inhoudelijk omschreven en gekoppeld aan de HBO Kernkwalificaties en de Dublin Descriptoren. Bij elke competentie worden beroepshandelingen en beroepsproducten benoemd en wordt aangegeven welke kennis, methoden, technieken en vaardigheden daarvoor nodig zijn (de BoKS).

Een voorbeeld:

Bij de competentie 'Ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid' past (onder andere) de beroepshandeling 'Voorstellen met overtuigingskracht presenteren' en een beroepsproduct als een 'Crisiscommunicatiedocument'. Hiervoor moet de student bijvoorbeeld vaardig zijn in argumenteren en het omgaan met weerstanden.

Op deze manier geeft de opleiding een goede verantwoording voor de inhoudelijke relevantie van de eindkwalificaties en voor het juiste niveau van een Bachelor of Communication. De uitwerking van de LOCO-competenties levert zo een stevig fundament voor het curriculum. Het opleidingsprofiel is door het College van Bestuur van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen bekrachtigd en ook door de eigen beroepenveldcommissie gevalideerd.

Vóór de totstandkoming van de LOCO-competenties 2011, baseerde de opleiding haar curriculum op de eveneens landelijk vastgestelde negen competenties 2004. In *Overzicht competenties OUD versus NIEUW 12-11-2012*, toont de opleiding aan dat de competenties weliswaar nu anders benoemd worden, maar dezelfde inhoud representeren.

In het *Opleidingsplan CO 2012-2016*, geeft de opleiding een eigen uitwerking van de LOCO-competenties en het opleidingsprofiel. Het plan geeft onder andere weer met welke aspecten de opleiding zich wil profileren ten opzichte van de andere communicatieopleidingen. Dit zijn: een brede, integrale visie op communicatie inclusief online communicatie, onderzoek op strategisch niveau in de organisatie en internationalisering. Het visitatiepanel is positief over de gekozen profilering, maar heeft vastgesteld dat deze nog in ontwikkeling is. Meer hierover bij standaard 2 en 3. Het panel juicht het toe dat de opleiding een start heeft gemaakt met een benchmark en contentanalyse op basis van Europese publicaties, maar ziet dit wel als een eerste aanzet.

Overwegingen en conclusie

De opleiding beoogt eindkwalificaties te bereiken die wat betreft inhoud en niveau passend zijn voor de Bachelor of Communication. Deze eindkwalificaties zijn vervat in vijf landelijk vastgestelde competenties, voorheen negen, en uitgewerkt in een beroeps- en opleidingsprofiel. De opleiding Communicatie van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen heeft bij de ontwikkeling van zowel de competenties als het profiel een actieve rol vervuld. Hiervoor heeft het visitatiepanel veel waardering. Het panel is ook positief over de start met een Europese benchmark op basis van een contentanalyse. De opleiding toont hiermee aan dat zij voor haar studenten een positie wil innemen in het Europese werkveld. Het panel stelt daarnaast vast dat internationalisering in de volle breedte nog verder uitgewerkt moet worden.

In verscheidene documenten laat de opleiding zien dat zij de beoogde competenties concreet vertaalt naar beroepshandelingen en –producten en naar een Body of Knowledge and Skills. Hierdoor ontstaat een goed onderbouwd raamwerk voor het curriculum.

De beoordeling van de beoogde eindkwalificaties geldt in gelijke mate voor de locaties Arnhem en Nijmegen, voor de verschillende opleidingsvarianten en voor zowel het Nederlandstalige als het Engelstalige programma.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **goed** voor de voltijd-, deeltijd- en duale variant.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

De opbouw van het programma

Het curriculum van de opleiding Communicatie omvat 240 EC. Het voltijdse Nederlandstalige programma en het programma van Communication Studies zijn opgebouwd uit onderwijseenheden van 7,5 EC of 15 EC en een minor (bij Communications Studies een 'Study abroad'), een stage en het afstudeeronderzoek van elk 30 EC. De deeltijd en duale opleiding (alleen nog jaar 3 en 4) kennen een vergelijkbare structuur, waarbij de stage is vervangen door respectievelijk verantwoording van de werkervaring of een beroepsuitoefeningsdeel. De onderwijseenheden bestaan uit één of meerdere modules. Het voltijdse Nederlandstalige programma kent een propedeuse, waarvan het eerste semester samen met de andere Nederlandstalige opleidingen van het Instituut International Business & Communication wordt uitgevoerd. Bij de opleiding Communication Studies wordt de propedeuse als geheel gezamenlijk met de Engelstalige opleidingen van Arnhem Business School uitgevoerd. Na doorvoering van het vernieuwde curriculum, krijgt ook Communication Studies vanaf 2014 een meer communicatiespecifieke propedeuse.

Bij alle opleidingsvarianten is het programma per semester geordend en is elk semester of cluster met een letter benoemd. De totale opleiding omvat zodoende de clusters A tot en met H. Een ander ordeningsprincipe is de niveau-indeling over de studiejaar. De opleiding onderscheidt drie niveaus, die verwijzen naar de beheersing van de LOCO-competenties. Niveau 1 staat voor het beginnersniveau en wordt aan het eind van het eerste studiejaar bereikt. Niveau 2 heet het gevorderde niveau en wordt aan het eind van jaar 3 bereikt. Niveau 3 tenslotte weerspiegelt het bachelorniveau aan het eind van de opleiding. De niveaus verschillen in complexiteit van de taken en mate van zelfstandigheid van de student. Zie bijlage 2 voor een overzicht van de verschillende opleidingsprogramma's.

Halverwege de propedeuse krijgt de student een voorlopig negatief advies als hij minder dan 22,5 EC heeft behaald. Een student krijgt een bindend negatief studieadvies als aan het eind van de propedeuse minder dan 45 EC zijn behaald. Ook krijgt hij een bindend negatief studieadvies als hij na twee jaar de propedeuse nog niet geheel heeft gehaald.

De opleiding heeft voor het studieadvies een uitgewerkt systeem van 'waarschuwing' en begeleiding ingericht.

Voordat de student aan de stage en de afstudeeropdracht mag beginnen moet hij in elk geval het propedeutisch examen hebben behaald en substantiële delen van het hoofdfaseprogramma. Deze drempels staan goed beschreven in de *Studiegidsen 2012-2013*. Het visitatiepanel heeft geen negatieve signalen gekregen over de studeerbaarheid van het programma. Studenten kunnen hun studie in principe in vier jaar afronden.

Van de voltijdstudenten die zich voor de hoofdfase inschrijven is het meest recente rendementscijfer 78 procent, voor deeltijd en duale studenten 60 procent. De uitvalpercentages voor deze zelfde groepen zijn respectievelijk 27,9 en 25 procent.

Inhoud van het programma

Relatie tussen de beoogde eindkwalificaties en de inhoud van het programma

De opleiding Communicatie is in 2010 gestart met de ontwikkeling van een vernieuwd curriculum, met de bedoeling de aansluiting op de actualiteit te optimaliseren en de aantrekkelijkheid van het programma voor studenten te vergroten. Ten tijde van de visitatie is dit vernieuwde curriculum voor het voltijdse Nederlandstalige programma op beide locaties geheel ingevoerd. Deeltijd en duale studenten volgen in jaar 3 het nieuwe curriculum en in jaar 4 wordt het oude curriculum afgerond. Bij de voltijdse Engelstalige opleiding wordt het nieuwe programma vanaf februari 2014 ingevoerd. In het *Toetsplan Communication Studies 2012-2013* toont de opleiding aan dat ook met het bestaande programma de beoogde eindkwalificaties worden gedekt.

Het curriculum is geordend volgens inhoudelijke thema's, waaraan de onderwijseenheden hun naam ontleen. De meeste onderwijseenheden kennen een overkoepelend project en daaraan ondersteunende modules, waarin studenten kennis en vaardigheden verwerven. Een aantal voorbeelden: De onderwijseenheid 'Mediaproductie' omvat de modules 'Vormgeving', 'Branding & concepting', en 'Organisatie' en belangrijke thema's uit deze modules komen samen in het project 'Digitaal magazine'. De onderwijseenheid 'Strategisch communicatiemanagement' omvat de modules 'Strategisch en verandermanagement', 'Ethiek en maatschappelijk verantwoord ondernemen' en 'Global communications'. De modules worden met deeltaetsen afgesloten die samen voor 7,5 of 15 EC staan. Tijdens de visitatie geven docenten aan dat de inhoudelijke samenhang tussen de modules nog kan worden versterkt.

In *Competentiematrices per opleidingsvariant* (inclusief het nog niet vernieuwde programma van Communication Studies) toont de opleiding aan dat alle LOCO-competenties op de drie moeilijkheidsniveau bij de verschillende onderwijseenheden zijn ondergebracht.

Het visitatiepanel stelt vast dat het opleidingsprogramma een relevante inhoud heeft en dat de opleiding alert is op veranderingen in het werkveld. Zo wil de opleiding het G-cluster aanpassen door kortdurende keuzemodules aan te bieden, waarmee snel kan worden ingespeeld op actuele ontwikkelingen, zoals de snel veranderende wereld van social media en de digitalisering van communicatie.

Studenten zijn tijdens de visitatie enthousiast over de onderwijseenheid 'Communicatie game', waarin zij een reële crisissituatie bij een bedrijf naspelen.

Belangrijke veranderingen in het vernieuwde curriculum zijn volgens de opleiding onder andere:

- Meer aandacht voor geïntegreerde communicatie en online communicatie in het curriculum;
- Een steviger kenniscomponent met name in de eindfase van de opleiding;
- Een meer communicatie-specifieke propedeuse.

De opleiding wil zich inhoudelijk profileren met extra aandacht voor geïntegreerde communicatie, praktijkgericht onderzoek (de competentie analyseren en onderzoeken) en internationalisering. De aandacht voor praktijkgericht onderzoek ziet het panel terug in het programma. In elk studiejaar zijn onderwijseenheden opgenomen op het gebied van onderzoek, zowel kwantitatief als kwalitatief. De visie van de opleiding op geïntegreerde communicatie leidt er onder andere toe dat niet apart aandacht wordt gegeven aan online communicatie. In de gesprekken met zowel docenten als studenten heeft het panel de indruk gekregen dat de visie op geïntegreerde communicatie nog niet geheel in het onderwijs is geïmplementeerd. Er komen vooral voorbeelden van enkelvoudige communicatiestrategieën naar voren. De online component ziet het panel nog weinig terug. Studenten kunnen van online communicatie(onderzoek) nog niet veel voorbeelden geven en dit geldt ook voor de afstudeerprojecten. Studenten worden via het onderwijs wel verplicht om te bloggen en een twitter-account te hebben.

Internationalisering komt in de beleidsdocumenten vaak voor, maar het panel mist op dit gebied concrete uitwerkingen in termen van streefcijfers voor bijvoorbeeld het aantal studenten en docenten dat meedoet aan uitwisselingsprogramma's. Gevraagd naar de contacten tussen studenten van de Nederlandstalige en de Engelstalige opleiding, blijken die er volgens de studenten niet of nauwelijks te zijn. Naar de mening van het panel liggen hier mogelijkheden voor internationalisering binnen handbereik.

De concrete uitwerking van de competenties in het programma wordt zichtbaar in de beschrijving van de onderwijseenheden en de daarbij horende modules. Deze beschrijvingen staan in de *Studiegidsen 2013-2014*, maar zijn ook opgenomen in de studiehandleidingen voor de studenten. De beschrijving volgt steeds hetzelfde format en geeft per cluster duidelijkheid over de onderwijseenheden in het cluster en de modules in de onderwijseenheden. De beoogde competenties worden uitgewerkt, er worden leerdoelen en beoordelingscriteria gegeven. Het panel heeft van alle clusters de studiehandleidingen ter inzage gekregen en ook gezien dat ze beschikbaar zijn in de digitale leeromgeving 'Scholar'. Het panel stelt vast dat de studenten op deze manier goed worden geïnformeerd over inhoud en doel van het onderwijs. Studenten bevestigen dit tijdens de visitatie. Zij herkennen en ervaren samenhang binnen de onderwijseenheden. In de NSE 2012 is 84 procent van alle studenten tevreden over de inhoud van de opleiding.

Kennis en kunde

Het programma van de opleiding Communicatie is gericht op competentieverwerving. Kennis en vaardigheden leveren de bouwstenen voor de competenties die geïntegreerd tot uitdrukking komen in de projecten, de stage en de afstudeeropdracht.

De vereiste kennis en vaardigheden zijn vastgelegd in de Body of Knowledge and Skills en per competentie uitgewerkt in kennis, methoden, technieken en vaardigheden.

Het visitatiepanel heeft de literatuurlijsten voor de opleiding (en de varianten) bestudeerd en stelt vast dat de voorgeschreven literatuur inhoudelijk relevant is. Studenten bestuderen de goede handboeken. De Nederlandstalige opleiding werkt nog weinig met Engelstalige literatuur. De opleiding signaleert dit zelf als een verbeterpunt. Recent hebben de docenten afspraken gemaakt over het verplicht hanteren van ten minste vijf nieuwe, relevante bronnen bij de afstudeeropdracht. Deze maatregel maakt deel uit van de versterking van de kenniscomponent in de opleiding.

De opleiding vindt onderzoek een belangrijk onderdeel van het programma en heeft daarvoor een leerlijn ingericht van jaar 1 tot en met jaar 4. Het begint met een module 'Inleiding in onderzoek'. Later volgen methoden en technieken voor kwantitatief en kwalitatief onderzoek en worden deze technieken bij opdrachten toegepast. De lijn wordt afgerond met de afstudeeropdracht, waarvan onderzoek altijd deel moet uitmaken.

Bijzonder binnen de opleiding Communicatie is de aandacht voor taal en cultuur. De modules Taal & Cultuur (International Communication & Culture) lopen als een rode draad door het curriculum. Studenten worden in de gelegenheid gesteld om zich twee buitenlandse talen eigen te maken.

In de NSE 2012 is 84 procent van alle studenten tevreden met hun voorbereiding op professioneel praktijkgericht onderzoek.

Vormgeving van het programma

Didactisch concept en werkvormen

De inrichting van het onderwijs bij Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en dus ook bij de opleiding Communicatie, is op drie uitgangspunten gebaseerd: beroepsgerichtheid, zelfsturing en flexibiliteit. In het document *Opleidingsplan Communicatie 2012-2016* geeft de opleiding een eigen uitwerking aan deze uitgangspunten. Zo wordt er met realistische beroepstaken gewerkt in een zo authentiek mogelijke context en komt zelfsturing tot uitdrukking in de niveau-indeling (1 t/m 3). Studenten bepalen zelf welke tweede vreemde taal zij naast Engels willen leren, welke minor bij hun ontwikkeling past en of ze een half jaar in het buitenland willen studeren (in de minorruimte) of een stage in het buitenland willen lopen. Ook bij de afstudeeropdracht is hun eigen inbreng groot en streeft de opleiding naar flexibiliteit.

De indeling van het curriculum is gebaseerd op leerlijnen die van jaar 1 tot jaar 4 doorlopen en die inhoudelijk en didactisch van aard zijn.

Zo zijn er de inhoudelijk georiënteerde leerlijnen 'Taal & Cultuur', 'Geïntegreerde communicatie', 'Onderzoek' en 'Reflectie op de professionele houding'. De integratieve en de praktijkleerlijn verwijzen naar de didactische aanpak. In de integratieve leerlijn verwerven studenten kennis en vaardigheden die zij in de projecten en in de praktijkleerlijn toepassen. De verschillende leerlijnen zijn in wisselwerking met elkaar. De leerlijnen 'Geïntegreerde communicatie' en 'Praktijk' zijn met 90 en 60 EC de grootste. Studenten werken individueel, in duo's en in groepen.

Ze krijgen onder andere colleges, trainingen, tutor- en reflectiebijeenkomsten. Voor studenten aan de deeltijd- en duale opleiding komen daar blended werkvormen (gedeeltelijk digitaal afstandsonderwijs) en transferopdrachten in de praktijk bij.

Het visitatiepanel stelt vast dat de werkvormen gevarieerd zijn en dat de verschillende leerlijnen de verwerving van de beroepscompetenties ondersteunen. In de NSE 2012 is 83 procent van alle studenten tevreden over de voorbereiding op de beroepsloopbaan.

Begeleiding van studenten

Studieloopbaanbegeleiding is ondergebracht in het programma Taal & Cultuur. Gedurende de eerste twee studiejaar hebben de studenten een vaste studieloopbaanbegeleider, die in die periode een actieve rol neemt om de studievoortgang en de beroepsontwikkeling van de student te bevorderen. De studiebegeleiding krijgt dan vorm in individuele en groepsbijeenkomsten. In jaar 3 en 4 gaat het initiatief van de student uit om contact te leggen met de senior studieloopbaanbegeleider. Dat past bij de groeiende zelfstandigheid van de student. Gedurende de hele opleiding worden studenten ook op andere manieren in hun ontwikkeling begeleid, namelijk door de vakdocenten, tutoeren, trainers en de stage- en afstudeerbegeleiders.

Voor de uitvoering van de studiebegeleiding maakt de opleiding onderscheid tussen studieloopbaanbegeleiders en een senior studieloopbaanbegeleider. Deze laatste vervult vooral een rol in de tweede helft van de studie en bij situaties die niet door de reguliere studieloopbaanbegeleiders kunnen worden opgelost. Voordeel van de senior studieloopbaanbegeleider is dat deze functionaris een breed inzicht opbouwt in de problematiek van studenten. Voor de individuele student betekent het continuïteit in de ondersteuning door één persoon. Voor de organisatie levert het op dat de senior begeleider kan generaliseren, wat tot nieuwe regelgeving kan leiden. Daarmee is de senior studieloopbaanbegeleider ook een gesprekspartner voor de examencommissie, als het gaat om de naleving van regels in specifieke gevallen. Het visitatiepanel is positief over de inzet van een senior begeleider.

De opleiding werkt met het instrument Insights Discovery, waarmee studenten inzicht krijgen in hun persoonlijke effectiviteit en in groepsdynamiek. Op basis van deze inzichten kunnen studenten beter begrijpen hoe zij in groepen en in de praktijk handelen en waarom medestudenten en collega's anders handelen. Insights Discovery kan helpen om tot een complementaire groepssamenstelling te komen. Het visitatiepanel heeft bij de studenten nagevraagd wat dit instrument voor hen betekent.

Zij zijn er zeer positief over en passen de kennis van dit instrument inderdaad toe in praktijksituaties. Ook in de NSE 2012 krijgt de studiebegeleiding met 89 procent tevreden studenten, gemeten over alle opleidingsvarianten samen, een goede waardering.

Verschillende leerroutes

De opleiding heeft een omvang van 240 EC en duurt vier jaar. Studenten met een havo-, vwo- of mbo-4 diploma worden toegelaten. De *Onderwijs- en Examenregeling voor de Bacheloropleiding Communicatie / Communication Studies 2012-2013* geeft duidelijk en inzichtelijk weer welke uitzonderingen en/of vrijstellingen er mogelijk zijn. Voor de Engelstalige opleiding worden aanvullende eisen gesteld op het gebied van taalbeheersing Nederlands en Engels.

Alle opleidingsvarianten kennen een september- en een februaristart.

Vwo-studenten kunnen hun studie een half jaar sneller afronden. Zij krijgen vrijstelling van een aantal taalmodules in jaar 1, als zij tenminste daarvoor bij hun eindexamen vwo een voldoende behaalden. Doordat zij in elk geval meedoen aan de integrale toets aan het eind van de propedeuse, kan de opleiding garanderen dat zij bij de start van jaar 2 over voldoende competenties beschikken. De examencommissie is in alle gevallen betrokken bij het verlenen van vrijstellingen.

Bij deeltijd en duale studenten wordt kritisch gekeken naar de kwaliteit van hun werkplek. Deze moet geschikt zijn om transferopdrachten te kunnen uitvoeren. Als dat niet het geval is moet de student die elders uitvoeren (bijvoorbeeld in het bedrijf van een jaargenoot) of buiten het eigen bedrijf stage lopen. Tijdens de visitatie bevestigen de studenten dat de opleiding hier inderdaad streng de hand aan houdt.

Kwaliteit van het personeel

De gehele opleiding, Nederlands- en Engelstalig, in Arnhem en Nijmegen, voltijd, deeltijd en duaal wordt door ongeveer 35 docenten uitgevoerd met een gezamenlijke aanstellingsomvang van 20 fte. Naast de vast aangestelde docenten zijn er ook gastdocenten en contractdocenten, die op speciale taken en bij speciale modules worden ingezet. De docent-student ratio is 1 : 21.

In een bijlage bij de Kritische Reflectie heeft de opleiding een *Docentenmatrix* opgenomen. Met deze matrix toont de opleiding aan dat de docenten gezamenlijk voldoende vakspecifieke kennis en praktijkervaring hebben om alle onderdelen van de opleiding te kunnen uitvoeren. Het grootste deel van de docenten is didactisch geschoold. Docenten zijn verplicht deze scholing binnen twee jaar na hun aanstelling te volgen. Het percentage mastergeschoolde of gepromoveerde docenten bedraagt respectievelijk 70 en 3 procent. Drie docenten zijn als onderzoeker verbonden aan één van de lectoraten die bij de faculteit horen. Docenten die aan de Engelstalige opleiding lesgeven moeten het Engels op niveau C1¹ beheersen. Studenten bevestigen tijdens de visitatie dat er goed Engels wordt gesproken.

¹ niveau-aanduiding volgens het Common European Framework of Reference, CEFR

Docenten vervullen verschillende rollen: vakdocent bij de theoriemodules, tutor bij projecten en opdrachten, trainer bij de vaardigheidstrainingen.

Docenten worden gestimuleerd om zich vakinhoudelijk of didactisch bij te scholen.

Momenteel ligt de nadruk vanuit de opleiding op scholing in het begeleiden van toegepast onderzoek.

Het visitatiepanel heeft met een afvaardiging van de docenten gesproken en heeft hun enthousiasme en betrokkenheid op de opleiding en de studenten gevoeld. Het is te merken dat deze docenten vaak met elkaar in gesprek zijn en plezier in hun vak hebben. Studenten zijn tevreden over hun docenten en vertellen dat ze goed bereikbaar en makkelijk aanspreekbaar zijn. Van alle studenten die meededen aan de NSE 2012 is 88 procent tevreden over de docenten.

Het panel stelt op grond van de documenten en de gesprekken vast dat er voldoende en voldoende gekwalificeerd personeel is om de opleiding uit te voeren. De docenten geven daarbij wel aan dat er een flinke werkdruk is.

Het panel heeft noch in de stukken, noch tijdens de visitatie een duidelijke invloed gemerkt van de lectoraten. Bij het management en het docententeam zijn kennis van de praktijk en ideeën over de toekomst zeker aanwezig, maar het panel heeft daarin veel diversiteit ervaren. Er klinkt geen eenduidige visie op geïntegreerde communicatie in alle gesprekken door, hoewel die wel op papier staat. Dit heeft het panel tot de conclusie gebracht dat de visie nog duidelijker moet worden gedeeld en geïmplementeerd. Ook moet de visie regelmatig tegen het licht worden gehouden, omdat dit jonge vakgebied nog sterk in ontwikkeling is.

Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding beschikt op beide locaties over grotere ruimtes voor de colleges en kleinere ruimtes voor groepswork en trainingen. De lokalen zijn voorzien van beamers of digiborden. Specifiek voor de opleiding Communicatie is een computerlokaal met printers en speciale software. Daar kunnen studenten werken met programma's als Indesign, Dreamweaver, Magstream en Telmar. De opleiding is van mening dat studenten deze programma's moeten kennen, om er later zinvol over in gesprek te kunnen zijn met degenen die uitvoerend in de communicatie werken. In het eigen *Werkveld- en alumnionderzoek 2013*, wordt deze visie bevestigd.

In Arnhem en Nijmegen heeft de opleiding moeite gehad om alle lessen in een passend rooster te plannen. Dit probleem is opgelost door de dagen met een extra lesuur te verlengen.

Studenten kunnen door het hele gebouw heen gebruik maken van een draadloos netwerk. Studenten kunnen op diverse plekken informatie halen, bijvoorbeeld bij het zogenaamde 'Vraagpunt', bij een loket voor studenten die twijfelen over hun studiekeuze of het 'International Office'. Informatie is ook online beschikbaar. HAN-insite is het intranet van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. HAN-SIS is het studievoortgangssysteem. HAN-Scholar is de elektronische leeromgeving. Dit laatste heeft het panel in werking gezien. Het is goed gestructureerd ingericht en biedt het studiemateriaal op toegankelijke wijze aan.

HAN-breed bestaan voorzieningen zoals de mediatheek, met computerwerkplekken, een restaurant en dergelijke. In de mediatheek is in elk geval alle verplichte literatuur aanwezig, zowel ter inzage als om uit te lenen. Ook scripties worden in de mediatheek gearchiveerd. In de NSE 2012 is 82 procent van alle studenten tevreden over de studiefaciliteiten in het algemeen.

Hoe wordt de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving gewaarborgd?

Eén van de manieren om de kwaliteit van de opleiding op beide locaties te waarborgen is volgens het panel de uitvoering van het onderwijs door één gezamenlijk docententeam. Dit zorgt ervoor dat er gemakkelijk wordt afgestemd tussen de Nederlandse en de Engelstalige opleiding, de voltijd, deeltijd en duale opleiding, de locatie Arnhem en Nijmegen. De opleiding wordt aangestuurd door drie coördinatoren (Communicatie voltijd, Communication Studies, Communicatie deeltijd/duaal) die bij elkaar op de kamer zitten. Ook dit faciliteert afstemming en overleg. Het panel is door de gesprekken overtuigd dat er een impliciete overlegcultuur is. In het *Medewerkeronderzoek 2012* wordt het reizen tussen Arnhem en Nijmegen bestempeld als één van de werkdrukverhogende factoren. Een verbeteractie hiervoor is het inzetten van docenten op één locatie. Terecht signaleert de opleiding vervolgens dat afstemming tussen de locaties dan anders moet worden georganiseerd.

De kern van de formele structuur wordt gevormd door de 'onderwijseenheidteams' die elk een teamtrekker hebben. Hier wordt de samenhang gerealiseerd binnen de onderwijseenheden. Daarnaast zijn er commissies werkzaam, waarin het overleg op overstijgend niveau is geformaliseerd. De curriculumcommissie, de toets- en examencommissie en de opleidingscommissie vervullen elk hun rol in het onderwijsproces. De opleiding laat zich adviseren door een beroepenveldcommissie. Het visitatiepanel heeft met vertegenwoordigers van deze commissies gesproken en gemerkt dat zij hun taak naar behoren uitvoeren.

Studenten hebben invloed op de opleiding via schriftelijke en mondelinge evaluaties. De studenten met wie het visitatiepanel sprak, zijn hierover te spreken. Ook vertellen zij dat ze gemakkelijk bij de docenten en de opleidingscoördinatoren binnen lopen als er klachten of problemen zijn. Een bijzondere functionaris is de procescoördinator, die door zowel docenten als studenten kan worden aangesproken over alle organisatorische zaken. Door de sfeer die management, docenten en studenten overbrengen, is het panel overtuigd dat de opleiding een veilige leeromgeving weet te creëren.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat het curriculum voor alle opleidingsvarianten inhoudelijk relevant is en dat de werkvormen passend zijn om de LOCO-competenties te bereiken. Dit ongeacht het vertrekpunt voor het curriculum in de negen competenties van 2004, of de vijf van 2011. De opleiding heeft voor het curriculum een goed raamwerk opgezet, dat uitmondt in duidelijke studiehandleidingen voor de studenten. Het panel heeft er vertrouwen in dat de opleiding zelf signaleert waar verbetering of ontwikkeling noodzakelijk is en daarop actie zal ondernemen.

Informatie voor verbetering of vernieuwing haalt de opleiding uit evaluaties onder studenten en contacten met het werkveld. Een voorbeeld hiervan is de flexibiliteit die de opleiding in het G-cluster wil aanbrengen. De aandacht die de opleiding wil geven aan toegepast onderzoek is in het vernieuwde curriculum vertaald in een leerlijn onderzoek, met onderwijseenheden en modules in alle leerjaren. Studenten noemen het instrument Insights Discovery en de Communicatie Game als pluspunten in het curriculum.

Voor het speerpunt internationalisering heeft de opleiding naar de mening van het panel met de Europese inhoudsvergelijking een goede aanzet gegeven. Concrete doelen en streefwaarden mist het panel hier nog.

In het docententeam is voldoende specialistische kennis aanwezig, maar het panel heeft eenduidig optreden vanuit de eigen opleidingsvisie gemist en vindt dat deze visie ook nog niet geheel in het curriculum is geïmplementeerd. Het panel stelt zich vragen over de aanwezigheid van inhoudelijk, innovierend leiderschap en de relatie van de opleiding met de lectoraten.

De open formele structuur en informele cultuur scheppen naar de mening van het panel een veilig pedagogisch klimaat, waarin studenten zich kunnen ontwikkelen tot communicatieprofessionals.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende** voor de voltijd-, deeltijd- en duale variant.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde resultaten

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

Het toetsbeleid van de opleiding Communicatie is in het *Toetsbeleidsplan CO 2012-2015* vastgelegd. In dit beleidsplan doet de opleiding onder andere uitspraken over het borgen van de validiteit en betrouwbaarheid van de toetsen. Instrumenten die hiervoor worden ingezet zijn bijvoorbeeld gezamenlijke antwoordmodellen en beoordelingsformulieren en samenwerking tussen vakdocenten bij de toetsconstructie en beoordeling van toetsen. De opleiding heeft in dit kader een *Checklist toetsconstructie* ontwikkeld, waarvan docenten en de toetscommissie gebruik maken. Het toetsbeleid is voor alle opleidingsvarianten, voltijd, deeltijd, duaal en Engelstalig, uitgewerkt in *Toetsplannen*. Deze toetsplannen tonen een matrix, waarin de beroepscompetenties worden gerelateerd aan de diverse toetsen, die bij de verschillende onderwijseenheden horen. De toetsen worden onderscheiden naar kennis, vaardigheden, beroepsproducten en integratieve assessments. Met deze toetsplannen maakt de opleiding inzichtelijk dat alle competenties op verschillende manieren en op drie moeilijkheidsniveaus worden getoetst.

Voor de borging van de kwaliteit van toetsen en beoordelen functioneren een instituutsbrede examencommissie en een toetscommissie op opleidingsniveau. Het panel heeft met vertegenwoordigers van deze commissies gesproken. De opleiding heeft in samenspraak met de toetscommissie het initiatief genomen voor bijscholing van docenten op het gebied van toetsen. Hiervoor is het Cito uitgenodigd. Docenten waren tijdens de visitatie enthousiast over deze scholing. Voor de beoordeling van stage en afstuderen hanteert de opleiding extra kwaliteitswaarborgen.

Begeleiden en beoordelen worden van elkaar gescheiden en werkvelddeskundigen beoordelen niet zelf, maar geven input voor de beoordeling aan de docent/beoordelaar. De examencommissie wijst docenten aan als examiner/beoordelaar. Het visitatiepanel vindt het een goed initiatief dat de examencommissie ook een extern lid heeft, dat inhoudsdeskundig is op het gebied van marketing en communicatie. Deze persoon beoordeelt steekproefsgewijs een aantal afstudeerwerken op kwaliteit en relevantie voor het werkveld. Hij richt zich met name op de cijfers die rond de 6 zitten om te kunnen toetsen of de afstudeeropdrachten daadwerkelijk terecht als voldoende zijn beoordeeld. Ook in het kader van kwaliteitsborging wonen leden van de examencommissie de afrondende examens bij van de andere opleidingen die onder het instituut International Business & Communication vallen en vindt over afstudeerwerk intervisie plaats met collega's van Fontys Hogescholen Eindhoven.

Het panel heeft een uitgebreide hoeveelheid voorbeelden ingezien van gemaakte toetsen. De opleiding heeft deze voorbeelden, goed gestructureerd per onderwijseenheid, voor het panel beschikbaar gemaakt. Op deze manier heeft het panel kunnen vaststellen dat de opleiding toetsmatrijzen en antwoordmodellen hanteert. Op grond van de documenten, de gesprekken en de bestudeerde voorbeelden heeft het panel een goed beeld gekregen van het toetsstelsel.

De opleiding zet verschillende toetsvormen in die aansluiten bij de studieonderdelen en leerlijnen. Een aantal voorbeelden:

- Bij de module 'Project digitaal magazine' horen de toetsvormen portfolio, presentatie en beroepsproduct;
- Bij de module 'Medialandschap' gaat het om een schriftelijk tentamen en een beroepsproduct;
- Bij de onderwijseenheden 'Taal & cultuur' passen mondelinge tentamens en luistertoetsen.

Tijdens de opleiding maakt de student drie integratieve toetsen:

- Aan het eind van de propedeuse de 'Proeve van bekwaamheid';
- De stage in jaar 3;
- De afstudeeropdracht in jaar 4.

Het panel vindt de toetsen naar vorm en inhoud gevarieerd en passend bij het gegeven onderwijs.

De opleiding besteedt aandacht aan het voorkomen van meeliftgedrag. Om dit risico te beperken is 60 procent van de toetsing gebaseerd op individuele beoordeling en zijn er tijdens de begeleiding van groepsworkshops mogelijkheden om een student uit de groep te verwijderen. Studenten bevestigen tijdens de visitatie dat dit ook daadwerkelijk gebeurt. Tijdens de visitatie vertellen studenten dat ze op schriftelijke tentamens meer feedback zouden willen krijgen. Er is nu alleen een inzagemogelijkheid, maar dit gebeurt niet in aanwezigheid van de betrokken docent. Wel zijn docenten gemakkelijk individueel aanspreekbaar als de student meer informatie wil hebben.

Studenten weten van tevoren goed aan welke eisen ze bij een verslag of tentamen moeten voldoen. Dit is allemaal vastgelegd in de beschrijvingen van de onderwijseenheden en de bijbehorende modules op Scholar. Voor het afstuderen wordt in een apart college nog extra informatie gegeven en zijn voorbeelden van afstudeerwerk beschikbaar.

In de NSE 2012 is 78 procent van alle Communicatiestudenten tevreden over 'toetsen en beoordelen'. Voor de opleiding is dit percentage aanleiding om op verbeteracties in te zetten, omdat de eigen streefwaarde op 80 procent ligt.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Het bachelorniveau (niveau 3) van de opleiding Communicatie wordt gerealiseerd bij de onderwijseenheden 'Afstudeeropdracht' en 'Project Campagne, Campagnekennis, Taal & Cultuur'. Studenten voeren de afstudeeropdracht individueel uit. Deze opdracht omvat 30 EC en hierin worden vier van de vijf beroepscompetenties getoetst:

- Analyseren en onderzoeken;
- Ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid;
- Plannen en organiseren;
- Representeren.

Bij het Project Campagne, Campagnekennis, Taal & Cultuur wordt de competentie 'Creëren en realiseren' op niveau 3 getoetst. Het Campagneproject omvat 7,5 EC en het project wordt in groepen van twee of drie studenten uitgevoerd. Naast het groepsresultaat worden studenten bij het project ook individueel beoordeeld.

Het afstudeeronderzoek

Het doel van de afstudeeropdracht is dat de student, voor een externe opdrachtgever, zelfstandig een oplossing biedt voor een strategisch communicatieprobleem. De student mag deze opdracht zelf verwerven, of opteert voor een opdracht die de opleiding verzamelt. De afstudeeropdracht wordt op vier aspecten beoordeeld, die elk een eigen gewicht hebben in het eindcijfer:

- Het product, 50 procent;
- De presentatie over het product, 10 procent;
- Het mondeling examen, 25 procent;
- Het afstudeerproces, 15 procent.

Deze vier aspecten omvatten in totaal achttien beoordelingscriteria en elk criterium moet tenminste zes punten scoren.

De opleiding hanteert voor de beoordeling van de afstudeeropdracht een formulier waarop de beoordelingscriteria duidelijk zijn omschreven. Naar de mening van het visitatiepanel biedt dit formulier de mogelijkheid om een goede en volledige onderbouwing van de beoordeling te geven. Door aandacht te hebben voor product en proces, schriftelijke en mondelinge presentatie en door de keuze van de beoordelingscriteria, worden naar de mening van het panel de vier beroepscompetenties goed gedekt en komt tot uitdrukking dat de opleiding de competentie analyseren en onderzoeken (toegepast onderzoek) belangrijk vindt. Voorbeelden van beoordelingscriteria zijn:

- De student onderbouwt zijn adviezen door relevante informatie uit onderzoek (product);
- De student past op een juiste wijze relevante ontwikkelingen, theorie en kennis toe in het advies (product);
- De student beargumenteert tijdens het gesprek de onderzoeksmethode en gemaakte keuzes in het advies (mondeling examen);
- De student is in staat te reflecteren op eigen handelen (proces).

Het panel heeft vastgesteld dat de docenten het formulier over het algemeen goed invullen, zodat de onderbouwing van het cijfer zichtbaar is.

In de beoordelingsprocedure is voorzien in gescheiden beoordeling door de begeleider en de tweede beoordelaar en in een adviesbeoordeling door de bedrijfscoach.

Studenten worden over de afstudeeropdracht duidelijk geïnformeerd in de *Afstudeerhandleiding 2012-2013*. Deze handleiding biedt onder andere een overzicht van de processtappen, een activiteitenoverzicht, verduidelijking van de rollen en taken van de student en zijn begeleiders en beoordelaars en geeft praktische, inhoudelijke informatie over de afstudeeropdracht. Ondanks de duidelijke regels in de handleiding, heeft het panel afstudeerwerk gezien in verschillende formats. Dit werd bij navraag door studenten en docenten niet als problematisch ervaren.

Het visitatiepanel heeft negentien afstudeerwerken beoordeeld, verdeeld over alle varianten van de opleiding, en gespreid over de periode september 2011 tot en met juli 2013 (zie bijlage 6).

Het panel stelt vast dat de afstudeerwerken passen bij het domein Communicatie. De gekozen onderwerpen zijn voldoende complex en bieden de mogelijkheid om af te studeren op hbo-niveau. Onderwerpen zijn bijvoorbeeld een eenduidige bedrijfsidentiteit, organisatie-imago, city branding, product branding, interne bedrijfscommunicatie en arbeidsmarktcommunicatie.

Het panel vindt één van de negentien afstudeerwerken niet op hbo-niveau, hoewel de opleiding zelf dit rapport met een 6,1 beoordeelde. De tekortkomingen in dit rapport hebben vooral betrekking op de theoretische onderbouwing met relevante en recente literatuur. Bij de overige achttien afstudeerwerken ondersteunt het panel de beoordeling door de opleiding, met dien verstande dat er sprake is van voldoende hbo-niveau. Als positieve punten wil het panel noemen:

- De systematiek om vanuit een vraag tot een probleemverkenning te komen om van daaruit een uitgewerkt advies te geven, wordt doorgaans goed gevolgd;

- Het onderzoeksdeel wordt gestructureerd aangepakt met een onderzoeksvraag, gevolgd door deelvragen, een methode van aanpak en resultaten of conclusies;
- De meeste rapporten hebben een herkenbare en passende structuur, waarin een onderzoeksdeel en een adviesdeel worden onderscheiden;
- Er wordt aandacht besteed aan de financiële impact van de adviezen.
- De meeste studenten geven een goede 'executive summary';
- De bronverwijzing- en vermelding is over het algemeen correct, hoewel nog niet in alle werken uniform.

Het panel maakt ook enkele kanttekeningen bij het afstudeerwerk:

- Studenten verwarren soms de communicatievraag van het bedrijf met de onderzoeksvraag. Dit leidt naar de mening van het panel in een aantal gevallen tot te complexe of juist eendimensionale vragen;
- Studenten hanteren de onderdelen waaruit het rapport wordt opgebouwd niet altijd eenduidig. Zo kan onder het kopje probleemstelling een probleembeschrijving gegeven worden;
- De theoretische onderbouwing en het aantal gebruikte actuele bronnen vindt het panel over het algemeen mager. Studenten baseren zich dan op standaardwerken, wat tot een oppervlakkige benadering van de vraagstelling kan leiden;
- Studenten kiezen veelal voor de geijkte onderzoeksmethoden, zoals de SWOT- en GAP-analyse. In sommige gevallen is dit ook de wens van de opdrachtgever, terwijl meer innovatieve methoden mogelijk andere informatie zouden opleveren om een conclusie of advies op te baseren. Het panel mist meer up-to-date methoden en modellen zoals online onderzoek;
- De relatie tussen het onderzoeksdeel en het adviesdeel is in een aantal gevallen niet zo duidelijk. In het advies wordt niet kritisch genoeg van de onderzoeksgegevens, zoals een SWOT-analyse, gebruikt gemaakt of wordt niet op alle deelvragen teruggekomen. Studenten geven tijdens de visitatie aan de verbinding tussen onderzoek en advies inderdaad moeilijk te vinden.

Over het geheel genomen ziet het panel de visie van de opleiding op het belang van geïntegreerde communicatie nog niet in al het afstudeerwerk terug, mogelijk doordat deze lichte studenten nog niet geheel vanuit deze visie is opgeleid. De wens om de praktijk leidend te laten kan er mede debet aan zijn. Opdrachtgevers stellen niet altijd een brede vraag. Het panel is van mening dat dat ook niet strikt noodzakelijk is, maar dat de opleiding de studenten moet prikkelen om die breedte op te zoeken.

Het panel vindt over het algemeen de beoordelingen van het eindproduct aan de hoge kant, maar vindt dat er sprake is van een acceptabele marge tussen de eigen beoordeling en die van de opleiding. Dit betekent dat de krappe voldoendes die de opleiding zelf in een aantal gevallen geeft, ook daadwerkelijk op de grens van het acceptabele balanceren. Het panel heeft hierover met de docenten/beoordelaars en met het opleidingsmanagement gesprekken gevoerd. Hierbij heeft het panel geconstateerd dat de opleiding het beeld van het panel onderschrijft, scherp in beeld heeft welke factoren daarop van invloed zijn en de juiste maatregelen treft om het hbo-niveau te kunnen waarborgen. Het panel ziet hiervoor de volgende bewijzen:

- Voor docent-beoordelaars zijn er vier maal per jaar intervisiebijeenkomsten, waarbij kritisch wordt gereflecteerd op de afstudeeropdrachten en de beoordeling;
- Docenten zijn of worden allemaal geschoold in het begeleiden en beoordelen van afstudeeronderzoek;
- De lector Onderzoek geeft leiding aan een taskforce die tot doel heeft de methodologische kant van de afstudeeropdracht te versterken;
- De leden van de examencommissie observeren examengesprekken bij andere opleidingen;
- De opleiding organiseert intervisie over het afstudeerwerk met collega's van Fontys Hogescholen Eindhoven;
- Er is een extern lid van de examencommissie, dat steekproefsgewijs afstudeerwerken controleert.

De docenten vertellen dat ongeveer 30 procent van de studenten niet direct door mag naar de presentatie en het mondeling examen. Studenten bevestigen dit percentage. Dit beschouwt het panel ook als een signaal dat de docenten zelf het hbo-niveau kritisch bewaken.

Echter, naar de mening van het visitatiepanel, zijn alle verbeteringen nog niet over de hele linie effectief geïmplementeerd en moet een aantal maatregelen nog tijd krijgen om effect te sorteren. De opleiding houdt zich in een aantal gevallen nog onvoldoende aan de eigen regels, terwijl die regels (bijvoorbeeld over het verplicht stellen van het aantal relevante bronnen) op zich goed zijn. Op de locatie Nijmegen heeft de opleiding het archiveren van afstudeerwerk niet voldoende onder controle. Een aantal afstudeerwerken is daar niet in het archief opgenomen. Het management is zich hiervan bewust. Voor Hogeschool van Arnhem en Nijmegen als geheel worden plannen ontwikkeld om afstudeerwerk digitaal te archiveren.

Het Campagneproject

Bij dit project ontwikkelen de studenten in een kleine groep (twee of drie) een concept communicatiestrategie voor een externe opdrachtgever. Het betreft een extern communicatieprobleem. Tijdens een presentatie moeten de studenten de strategie aan het bedrijf 'verkopen'.

Het visitatiepanel heeft het studiemateriaal en de studentproducten bij dit project bestudeerd en komt tot de conclusie dat de opdrachten een mooie opbouw hebben van kleine componenten uit de beroepspraktijk naar een integratieve casus, waarin de bedoelde eindkwalificaties/beroepscompetenties op een goede manier zijn terug te vinden. Het panel stelt vast dat de producten van de studenten bij dit project innovatief zijn, waar bij het afstudeeronderzoek eerder traditionele keuzes worden gemaakt.

Docenten vertellen dat bij de curriculumontwikkeling, die nog steeds gaande is, ook dit project aan de orde komt. De bedoeling is om kortdurende keuzemodules aan te bieden, waarin nieuwe ontwikkelingen in het communicatiedomein aan de orde komen. Dit creëert een mogelijkheid om op de snelle veranderingen in het werkveld in te spelen. Het visitatiepanel is positief over deze ontwikkeling.

De hbo-monitor 2012 laat zien dat 85 procent van de 43 respondenten op een functieniveau werkt dat past bij het opleidingsniveau en 77 procent in een richting die past bij de opleidingsrichting. Dat afgestudeerden heel verschillende functies in het werkveld krijgen, ervaart de opleiding zelf ook.

Met de jeugdwerkloosheid van dit moment beschouwt de opleiding dit als een voordeel, dat te danken is aan de breedte van de opleiding. Van de respondenten heeft nog geen 7,1 procent geen werk. In het eigen *Werkveld- / alumnionderzoek van 2013* wordt duidelijk dat studenten kennis en vaardigheden op een breed terrein hebben verworven. Genoemd worden onder andere: communicatie, marketing, public relations, stressbestendig zijn, in een team kunnen werken.

Overwegingen en conclusie

Het toetsbeleid en het systeem van toetsen zijn naar de mening van het visitatiepanel degelijk opgebouwd en goed gedocumenteerd. Met dit toetssysteem kan de opleiding garanderen dat de studenten de beoogde competenties kunnen realiseren.

De afstudeeropdracht sluit aan bij wat je van een beginnend beroepsbeoefenaar mag verwachten. De handleiding voor de afstudeeropdracht is duidelijk, evenals het beoordelingsformulier en de beoordelingsprocedure. Het belang dat de opleiding hecht aan toegepast onderzoek komt in de beoordelingsprocedure tot uitdrukking. Het panel stelt vast dat de goede regelgeving rondom het afstuderen nog niet altijd leidt tot goede afstudeerproducten. Zo is de theoretische onderbouwing van het afstudeerwerk over het algemeen mager en kiezen studenten voor de geijkte analysemodellen, onderzoekstechnieken en -methoden. Het panel vraagt zich af of de opleiding niet teveel invloed geeft aan de opdrachtgever en daarmee misschien vernieuwing en diepgang in het afstudeerwerk beperkt. De verbinding tussen het onderzoek en het advies aan de opdrachtgever vindt het panel niet altijd helder.

Het visitatiepanel heeft vastgesteld dat de opleiding zelf kritisch naar het afstudeerniveau kijkt en ook al verschillende maatregelen heeft genomen om het niveau te waarborgen. Het panel waardeert deze acties, zoals het verplicht stellen van actuele bronnen, positief. Het panel is positief over het niveau en de innovatieve aanpak bij het Campagneproject en is positief over de plannen om aan dit project een aantal keuzemodulen toe te voegen, die goed aansluiten op recente ontwikkelingen in het werkveld.

De combinatie van de afstudeeropdracht en het Campagneproject op niveau 3, met de zelfkritische houding van de opleiding en de al genomen maatregelen om het bachelorniveau te waarborgen, overtuigen het visitatiepanel ervan dat de afgestudeerden de eindkwalificaties in voldoende mate beheersen. Het feit dat ze succesvol zijn op de arbeidsmarkt speelt in het oordeel van het panel ook een positieve rol.

Het panel heeft vastgesteld dat toetsen en beoordelen voor beide locaties van de opleiding, voor de voltijd (Nederlandstalige en Engelstalige) en de deeltijd en duale variant op dezelfde manier wordt uitgevoerd. De beoordeling van deze standaard geldt dan ook voor het totaal van de opleiding.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende** voor de voltijd-, deeltijd- en duale variant.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel	Oordeel	Oordeel	Oordeel
	voltijd Arnhem	voltijd Nijmegen	deeltijd Arnhem	duaal Arnhem
1 Beoogde eindkwalificaties	Goed	Goed	Goed	Goed
2 Onderwijsleeromgeving	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende
3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende	Voldoende	Voldoende	Voldoende

Overwegingen en conclusie

Het visitatiepanel heeft vastgesteld dat de beoogde eindkwalificaties van de opleiding wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie goed zijn geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen. Bij het actualiseren van de eindkwalificaties stelt de opleiding zich in het landelijk overleg actief op.

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren in een veilige leeromgeving.

De opleiding beschikt naar de mening van het panel over een adequaat systeem van toetsing en toont in voldoende mate aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd. Bovendien is de opleiding zich goed bewust van wat er beter kan en neemt zij de juiste maatregelen om het niveau te bewaken en te waarborgen.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Communicatie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen op de locaties Arnhem en Nijmegen als **voldoende** voor de voltijdvariant Nederlands- en Engelstalig, de deeltijd en duale variant.

4 Aanbevelingen

Standaard 1

Het visitatiepanel herkent dat de opleiding zich wil profileren ten opzichte van andere communicatieopleidingen in het land. Internationalisering is één van de aspecten waarmee de opleiding zich wil onderscheiden. Het panel adviseert de opleiding om voort te gaan met het proces dat tot een Europese positionering kan leiden en om op het gebied van internationalisering concrete en toetsbare doelstellingen te formuleren. Pas dan kan deze profilering hard worden gemaakt.

Standaard 2

Waar het gaat om de visie op geïntegreerde, meerdimensionale communicatie en de bewuste keuze om online communicatie niet apart te programmeren, adviseert het panel management en docententeam deze visie uit te diepen, erover in gesprek te blijven en de betekenis ervan in het gehele programma te implementeren. Naar de mening van het visitatiepanel komt er nu wel een variatie aan methoden, technieken en vaardigheden aan bod, maar leidt dit niet automatisch tot een integrale benadering van communicatievraagstukken.

Meer in het algemeen adviseert het panel om voldoende, gerichte denkkracht te mobiliseren om de snelle veranderingen in het communicatiedomein bij te houden en daarin de juiste keuzes te maken voor het curriculum. De docenten hebben naar de mening van het panel voldoende vakspecifieke, specialistische kennis, maar het panel heeft geen eenduidig, inhoudelijk leiderschap aangetroffen. Het panel vraagt zich af of met dit doel de samenwerking met één of meer lectoraten van Hogeschool van Arnhem en Nijmegen kan worden geïntensiveerd.

Standaard 3

Het panel adviseert de opleiding om zich nu vooral te houden aan de eigen visie op de communicatieprofessional en de eigen afspraken over de afstudeeropdracht. Het is goed dat er over deze onderwerpen intervisie wordt georganiseerd tussen docenten, maar dit moet er ook toe leiden dat docenten elkaar durven aan te spreken op afwijkingen van de afspraken. Wat betreft de invloed van het werkveld op de afstudeeropdracht, adviseert het panel de opleiding om studenten steviger uit te dagen een brede onderzoeksvraag te formuleren en andere dan de geijkte onderzoeksmethoden toe te passen.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

1. Analyseren en onderzoeken

De communicatieprofessional signaleert voor zijn organisatie of opdrachtgever op proactieve wijze ontwikkelingen in de interne en externe omgeving. Hij signaleert relevante ontwikkelingen in de politieke, maatschappelijke, economische, technologische, interculturele en specialistische omgeving en zet die informatie om naar voor de organisatie relevante kennis.

Hij initieert, voert uit, rangschikt en beoordeelt de resultaten van onderzoek en analyse. Hij bepaalt de relevantie van de gesignaleerde trends, gedragsveranderingen en verschuivingen op (inter)nationaal niveau en plaatst deze in het perspectief van de korte, middellange en lange termijn. Hij brengt de resultaten op niveau van strategische beleidsvorming en vertaalt deze in conclusies en aanbevelingen.

2. Ontwikkelen van en adviseren over communicatiebeleid

De communicatieprofessional adviseert over en ontwikkelt communicatiebeleid dat bijdraagt aan een optimale realisatie van de organisatiedoelen en organisatiestrategie. Hij is zich bewust van de wederzijdse beïnvloeding van communicatiebeleid en andere beleidsterreinen. Vervolgens kan hij op grond van het vastgestelde communicatiebeleid bepalen wat de beste strategie is om de communicatiedoelen te bereiken. Hij kan een verantwoord advies geven over in te zetten communicatiemiddelen, rekening houdend met doelstellingen, doelgroep(en), publieksgroepen en actoren. Hij overziet daarbij de financiële en budgettaire consequenties van zijn keuzes en maakt in het keuzeprocess ook een maatschappelijke en ethische afweging.

3. Plannen en organiseren

De communicatieprofessional organiseert en plant de uitvoering van het communicatiebeleid van de organisatie en van de communicatiemiddelen, met inachtneming van de beleidscyclus. Hij creëert draagvlak voor meer of minder omvangrijke en complexe communicatieprojecten, stuurt deze aan, coördineert en legt verantwoording af over de behaalde resultaten aan de (interne) opdrachtgever.

4. Creëren en realiseren

Om communicatiedoelstellingen bij diverse doelgroepen te kunnen bereiken, moeten communicatiemiddelen gerealiseerd worden. Het kan hier gaan om zowel periodieke als niet-periodieke activiteiten voor interne of externe doelgroepen. De communicatieprofessional verzorgt ontwerp, uitvoering en productie van communicatiemiddelen (concepten, middelen en content).

5. Representeren.

De communicatieprofessional heeft kennis van de organisatie en geeft blijk van voldoende omgevingssensitiviteit om als ambassadeur voor het bedrijf op te treden wanneer de organisatie gevraagd of ongevraagd in de openbaarheid treedt. Hij kan issues en informatie voor verschillende doel- en publieksgroepen op hun waarde schatten en zodanig communiceren dat recht wordt gedaan aan de belangen en het imago van de organisatie.

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

Voltijd Nederlandstalig

Afstudeeronderzoek, 30 EC				H Niveau 3
Project Campagne, 7,5 EC	Campagnekennis, 7,5 EC	Strategisch Communicatiemanagement, 7,5 EC	Taal & Cultuur, 7,5 EC	G Niveau 3
Minor, 30 EC				F Niveau 2/3
Stage, 30 EC				E Niveau 2
Pijlers Communicatie, 15 EC		Communicatie game, 7,5 EC	Taal & Cultuur, 7,5 EC	D Niveau 2
Mediaproductie, 15 EC		Kwalitatief onderzoek, 7,5 EC	Taal & Cultuur, 7,5 EC	C Niveau 2
Marketing & Marketingcommunicatie, 7,5 EC	Belevingsonderzoek, 7,5 EC	I-Communicatie, 7,5 EC	Taal & Cultuur, 7,5 EC	B Niveau 1
Marketing & Marketingcommunicatie, 7,5 EC	De professional, 7,5 EC	Business & Onderzoek, 7,5 EC	Taal & Cultuur, 7,5 EC	A Niveau 1

Voltijd Engelstalig, Communication Studies

Graduation Assignment, 30 EC				H Niveau 3
Integrated Communication, 15 EC		Representing the professional, 15 EC		G Niveau 3
Placement, 30 EC				F Niveau 2/3
Study abroad, 30 EC				E Niveau 2
Research, 15 EC		Public relations, 7,5 EC	International communication & culture II, 7,5 EC	D Niveau 2
Marketing communication, 15 EC		Direct marketing via internet, 7,5 EC	International communication & culture I, 7,5 EC	C Niveau 2
Business conditions, 7,5 EC	Operational plan, 15 EC		International communication, 7,5 EC	B Niveau 1
Business plan, 15 EC	Management & accounting, 7,5 EC	Marketing & logistics, 7,5 EC	International communication	A Niveau 1

Deeltijd

Afstudeeronderzoek , 30 EC				H Niveau 3
Project Campagne, 7,5 EC	Campagnekennis, 7,5 EC	Strategisch Communicatiemanagement 2, 7,5 EC		G Niveau 3
Concern- en issue onderzoek, 7,5 EC	Kwalitatief onderzoek, 7,5 EC	Taal en Strategisch Communicatiemanagement 1, 7,5 EC	Verantwoording werkervaring 4, 15 EC	F Niveau 2/3
Minor, 30 EC				E Niveau 2
Verantwoording werkervaring 3, 15 EC	Communicatie game, 7,5 EC	Pijlers communicatie, 7,5 EC	Taal en onderzoek 4, 7,5 EC	D Niveau 2
Mediaproductie, 15 EC		Taal en onderzoek 3, 15 EC		C Niveau 2
Marketing & Marketingcommunicatie 2, 7,5 EC	Verantwoording werkervaring 2, 7,5 EC	Communicatietheorie, 7,5 EC	Taal en bedrijf, 7,5 EC	B Niveau 1
Marketing & Marketingcommunicatie 1, 7,5 EC	De professional, 7,5 EC	Business & Onderzoek, 7,5 EC	Taal & Cultuur, 7,5 EC	A Niveau 1

Duaal

Afstudeeronderzoek , 30 EC				H Niveau 3
Project Campagne, 7,5 EC	Campagnekennis, 7,5 EC	Strategisch Communicatiemanagement 2, 7,5 EC		G Niveau 3
Concern- en issue onderzoek, 7,5 EC	Kwalitatief onderzoek, 7,5 EC	Taal en Strategisch Communicatiemanagement 1, 7,5 EC	Beroepsuitoefening deel 6, 7,5 EC	F Niveau 2/3
Minor, 30 EC		Beroepsuitoefeningdeel 5, 7,5 EC		E Niveau 2
Communicatie game, 7,5 EC	Pijlers communicatie, 7,5 EC	Taal en onderzoek 4, 7,5 EC	Beroepsuitoefening deel 4, 7,5 EC	D Niveau 2
Mediaproductie, 15 EC		Taal en onderzoek 3, 7,5 EC	Beroepsuitoefening deel 3	C Niveau 2
Marketing & Marketingcommunicatie 2, 7,5 EC	Beroepsuitoefening sdeel 2, 7,5 EC	Communicatietheorie, 7,5 EC	Taal en bedrijf 1, 7,5 EC	B Niveau 1
Marketing & Marketingcommunicatie 1, 7,5 EC	De professional, 7,5 EC	Business & Onderzoek, 7,5 EC	Taal & Cultuur 1, 7,5 EC	A Niveau 1

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

De heer drs. E. de Heus

De heer De Heus is ingezet als panellid vanwege zijn domeindeskundigheid op het gebied van marketing en communicatie. Hij heeft verschillende functies bekleed binnen marketing, branding en communicatie, als adviseur en op directieniveau. Ook heeft hij gepubliceerd op dit terrein. Daarnaast is de heer De Heus jarenlang actief geweest als docent in het hoger onderwijs. Vanuit zijn huidige betrekking is hij vertrouwd met het beoordelen en doorlichten van organisaties. Voor deze visitatie heeft hij de handleiding voor panelleden ontvangen en is aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1985 – 2009	Diverse trainingen en cursussen op het gebied van marketing, bedrijfseconomie, communicatie en management
1979 – 1985	Doctoraal Nederlandse Taal- en Letterkunde (ad summos honores), Rijksuniversiteit Groningen
1972 – 1979	Atheneum, Bataafse Kamp, Hengelo

Werkervaring:

2008 – heden	Partner in Smidswater, design- en communicatiebureau
2005 – 2008	Hoofd marketing en communicatie Meavita Den Haag, adviseur raad van bestuur Maevita Nederland
2000 – 2005	Total Identity Amsterdam, creatief directeur, vanaf 2002 commercieel directeur
1992 – 2000	Partner Van Rossum & Partners
1988 – 1992	Partner in Weber & de Heus communicatie
1985 – 1992	Docent Hanzehogeschool Groningen

Publicaties:

Diverse leerboeken en courseware uitgegeven door Spruyt, Mantgem & De Does (Leiden) en het ministerie van OC&W. Diverse artikelen in vakbladen over onder meer imarketing, communicatie, onderzoek, casuïstiek. Een overzicht van publicaties van de laatste vijf jaar:

- *In de beginne was er het woord*, een essay over de verhalende organisatie
- *Op eigen kracht*, een essay over organisaties met een maatschappelijke functie
- *Een verhaal over verbeelding*, Tijdschrift voor Communicatie
- *De zelfbewuste zorginstelling heeft toekomst*, Prismant Magazine
- *De corporate story*, Vakblad Communicatie
- *Total Identity*, Amsterdam 2003, boek over alle facetten van imago en identiteit van 238 pagina's uitgegeven door Bis Publishers
- *Strategie en identiteit*, in Marketing voor de zorg, een uitgave van Elsevier gezondheidszorg (2009)
- *Merk, meer dan een naam alleen*, in ZorgMarkt, een uitgave van Kluwer (2009)

Overig:

- Secretaris en oprichter van de Noorder Pers Sociëteit, een ontmoetingplatform voor journalisten en adviseurs
- Voorzitter Stedenband Groningen - San Carlos
- Bestuurslid De Helderheid, instituut voor alledaagse verslavingen

De heer drs. W.J. Michels

De heer Michels is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van communicatie. De heer Michels is eigenaar van Michels Communicatie, werkt als docent communicatie aan Fontys Hogescholen en Open Universiteit Nederland en is docent en examinerator aan SRM Marketing- & Communicatieopleidingen. Hij is medeoprichter van Instituut voor Multimedia Design aan Fontys Hogescholen en heeft enkele minoren ontwikkeld. De heer Michels is met zijn communicatiebureau Michels Communicatie verbonden aan Centrum voor de Ontwikkeling van het Creatief Denken in België. Hij geeft tevens veel lezingen en workshops in creatief denken en strategie. De heer Michels heeft meerdere communicatieboeken voor het HBO op zijn naam staan. Voor deze visitatie heeft de heer Michels onze handleiding voor panelleden ontvangen en is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

Heden	Cursussen, waaronder masterclass Social Media in 2013
2006	Gecertificeerd deskundige COCD creatief denken
1996-1998	NGPR A en B
1986	Doctoraal Nederlandse Taal- en letterkunde

Werkervaring:

2006 – heden	Docent en examinerator - SRM Marketing- & Communicatieopleidingen
1986 – heden	Docent Communicatie – Open Universiteit Nederland
1986 – heden	Docent Communicatie - Fontys Hogescholen
1986 – heden	Eigenaar - Michels Communicatie

Publicaties:

- Communicatiestrategie - eerste druk 2013
- Handboek communicatie - vierde druk 2013
- Communicatieplanner - derde druk uit 2012
- Focus op fans - eerste druk 2011
- Designmanagement - vierde druk uit 2010
- Brand-id - tweede druk 2010
- Essentie van communicatie - eerste druk 2009

Mevrouw A.M. Cotton MA-MBA

Mevrouw Cotton is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van communicatie en public relations en vanwege haar inzicht in de internationale ontwikkelingen in dit werkveld. Bovendien heeft mevrouw Cotton onderwijservaring als lector HIBO – EGON aan Arteveldehogeschool. Verder heeft mevrouw Cotton voor NQA deelgenomen aan eerdere visitaties van hbo-bacheloropleidingen communicatie. Voor deze visitatie heeft mevrouw Cotton onze handleiding voor panelleden ontvangen en is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2008 – 2009	GRP (Belgische vereniging voor de Media): studiedagen
2001	Vlerick opleiding in Marketing Communication (8 studiedagen)
1990 – 1992	Aggregaat (onderwijsbevoegdheid, MA), Universiteit Gent
1985 – 1986	Master in Marketing (MA), Vlerick Leuven Gent

1984 – 1985 D.E.S.S. Institut d'Administration des Entreprises (MBA), Universiteit Lille (FR)
1979 – 1984 Licentie Romaanse Filologie (MA), Universiteit Gent

Werkervaring:

2010 – heden Project Leader, Euprera
2009 – 2010 Treasurer, Euprera
2003 – 2009 Secretary General, Euprera
2001 – 2002 Past President, Euprera
1999 – 2000 President, Euprera (European Public Relations' Education & Research association)
1992 – heden Europese coördinatie MARPE (Master in European Public Relations) i.s.m. universiteiten in Stirling, Boekarest, Valentië en Lissabon.
1992 – heden Lector Reclame en Mediaplanning, begeleiding case-studies, begeleiding eindprojecten en stage aan de Arteveldehogeschool (voormalig HIBO en EGON)
1989 – 1992 Account Manager, Mirror GGK
1987 – 1989 Account Executive, Partner Saatchi-Saatchi
1986 – 1987 Account Executive, Grey Belgium

Overig:

Publicaties van de afgelopen 5 jaar:

Tench, R., Cotton, A. M., van Betsbrugge, E., Neuville, B. and José Solaz, M. (2009) 'EUPRERA Education Survey: Master and Bachelor Programmes in Europe: Initial Results and Considerations', Euprera Symposium - Berlin, 2-4th April 2009
Reclame en Mediaplanning, 2010, Anne-Marie Cotton, Garant –(april 2010)
European Public Relations Newsletter, editorials
Managing Editor van het bi-annual International Journal: 'Scientia Paedagogica Experimentalis'

Jaarlijkse Congressen (zowel Marketing als Public Relations):

International PR Symposium
Euprera Annual congress
International Public Relations Festival (Rome)
Congres Stichting Marketing
IPRA World Congress (Istanbul)
Euprera Spring Symposium
GRP Symposium (Brussel)
CIPR Conference: PR Education (Stirling)

Netwerken:

Lid Vlerick Alumni
Lid Stichting Marketing
Lid GRP
2009 Commissie The Farm (Proximity BBDO Belgium)
2009 vetting committee Euprera Spring Symposium 2010
2007 vetting committee colloque La mise en culture des territoires : nouvelles formes de culture événementielle et initiatives des collectivités locales (Nancy 10 et 11 mai 2007 par le GRICP (Nancy Université)

De heer T.P.J.M. van der Avoort BBA

De heer Van der Avoort is ingezet als studentlid. Hij heeft de opleiding Communicatie Management bij Fontys Hogescholen afgerond, waar hij lid was van de opleidingscommissie. Tijdens de opleiding Hotel- and Eventmanagement bij TIO was hij lid van de klankbordgroep; ook was hij betrokken bij de opzet van de Hospitality Academie Zuid-Limburg. Hij werkt momenteel als all-round medewerker bij Createring Services. De heer Van der Avoort is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is de heer Van der Avoort aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2010 – 2012 Communicatie Management - Fontys Hogescholen, Eindhoven
2007 – 2010 Hotel- and Eventmanagement - TIO, Eindhoven
2000 – 2007 Atheneum - BC Broekhin, Roermond

Werkervaring:

2012 – 2013 Afstudeerstage Communicatie Management - Korteweg Communicatie
2011 – heden Stagiair, later all-round medewerker - Createring Services BV
2010 Stagiair Projecten en Evenementen - Het Ondernemershuis Westelijke Mijnstreek
2008 – 2010 Allround Zelfstandig Medewerker - Party en Cateringspecialist Jos Hoezen
2009 – 2009 Marketing / Sales / PR / Management - Landgoed Kasteel Daelenbroeck****
2008 F&B Medewerker - Hoteltheater Figi****
2007 – 2008 Assistent kok - Vakantiepark Landal De Lommerbergen
2006 – 2007 Bediening - Eetcafé De Mert

Overig:

- Actief battlelaar op www.battleofconcepts.nl

Mevrouw H.G. Burgler-Feenstra, NQA-auditor

Mevrouw Burgler-Feenstra is ingezet als NQA-auditor. Zij heeft een ruime ervaring met visitaties in het hoger onderwijs en met EFQM-audits bij de Hanzehogeschool. Op grond van deze werkervaring heeft zij auditdeskundigheid. Zij is bekend met het proces van accreditatie in het hoger onderwijs en is verder ingewerkt binnen de werkwijze van NQA. In 2010 heeft zij deelgenomen aan de NVAO-training voor gecertificeerd secretaris. In 2012 maakte zij enkele malen deel uit van een door de VLUHR (Vlaanderen) samengesteld visitatiepanel.

Opleiding:

1985 Eerstegraads lesbevoegdheid, RijksUniversiteit Limburg
1981 Diploma logopedist, Academie voor Logopedie Groningen
1974 Diploma maatschappelijke werkende, Sociale Academie Den Haag
1969 Diploma HBS-B, Haags Montessori Lyceum
1966 Diploma MULO-B, Dr. O.G. Heldringschool

Werkervaring:

2010 - heden NQA auditor

- 2001 – heden Beleidsadviseur kwaliteitszorg bij het Stafbureau Onderwijs en Onderzoek van de
Hanzehogeschool Groningen
- 1999 – 2001 Studentendecaan en beleidsadviseur faculteit Gamma dienst Onderwijs en
Studentenzaken
- 1984 – 1999 Docent logopedie Hanzehogeschool Groningen
- 1981 – 1984 Logopediste voortgezet speciaal onderwijs / zelfstandig gevestigd logopediste**

Bijlage 4: Bezoekprogramma

9 september 2013

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
12.30 – 13.30 uur	Lunch en kennismaking	Panel
13.30 – 18.30 uur	Materiaalbestudering: - Studiemateriaal - Studentmateriaal - Alle door NQA geselecteerde scripties	Panel
17.00 – 17.30 uur	Spreekuur en rondleiding (± ½ uur, tijd in overleg)	

10 september 2013

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
08.15 – 08.30 uur	Ontvangst panel	
08.30 – 09.15 uur	Blok Inhoud 1: Afstuderen	<p>Docenten-afstudeerbegeleiders</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Drs. J. Sluiters (praktijkcoördinator) 2) Bc. Y. Oswald (examinator afstudeeropdrachten) 3) Drs. K. van het Hof (examinator afstudeeropdrachten) 4) Dr./PhD. R. van Os (examinator afstudeeropdrachten) 5) Bc. D. van der Steenhoven (examinator afstudeeropdrachten) <p>Bedrijfscoaches</p> <ol style="list-style-type: none"> 6) Bc. P. Teijssen (Adviseur Communicatie en PR; Stichting Thuiszorg Midden Gelderland) 7) Bc. M. Kornegoor (Bedrijfsdirecteur Crea & Artiva Groep)
09.30 – 10.15 uur	Blok Inhoud 2: Studenten afstudeerfase	<p>Alumni</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Bc. L. van der Feer (Alumnus CO, afstudeerjaar 2012) 2) Bc. C. Lagarde (Alumnus CO, afstudeerjaar 2012) 3) Bc. A. Brok (Alumnus CO Duaal, afstudeerjaar 2012) <p>Studenten afstudeerfase</p> <ol style="list-style-type: none"> 4) Veerle van Tol (4^e jaars CO, student afstudeerfase) 5) Salim Mohamed Nur (4^e jaars CS, afstudeerfase) 6) Christien Leurink (4^e jaars Deeltijd, student afstudeerfase. NB. juli 2013 afgestudeerd.)
10.30 – 11.15 uur	Blok Inhoud 3: Studenten propedeuse en hoofdfase	<ol style="list-style-type: none"> 1) Simone Luijckx (2^e jaars Voltijd) 2) Linda Klinkenbijn (3^e jaars Voltijd) 3) Daniëlle Peeters (4^e jaars Voltijd) 4) Annina Klein (2^e jaars CS) 5) Jana Light (4^e jaars CS) 6) Angela Roes (3^e jaars Deeltijd) 7) Thomas Soederhuijsen (3^e jaars Duaal)

11.30 – 12.15 uur	Blok 4: Docenten	<ol style="list-style-type: none"> 1) Drs. M. van der Meer (docent CO/CS) 2) Drs. J. Koning (docent CO) 3) Dr./PhD. R. van Os (Lid lectoraat en docent CO) 4) Bc. K. Garritsen (docent CO/CS) 5) Drs. A. van den Berg (docent CO/CS) 6) Drs. P. ter Haar (docent CO) 7) Drs. K. van het Hof (docent CO/CS)
12.15 – 13.15 uur	Lunchpauze en overleg	Panel
13.15 – 14.00 uur	Blok 5: 1 ^e gesprek opleidingsmanagement	<p>Instituutsdirectie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) M. van Fruchten RM (Instituutsdirecteur, International Business & Communication) 2) J. Keizer MMO (Instituutsdirecteur voorzitter i.a., International Business & Communication) <p>Opleidingsmanagement</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) Drs. F. Papen (Opleidingscoördinator CO) 4) Drs. M. Elshof (Opleidingscoördinator CS) 5) Drs. K. van Zeeland (Opleidingscoördinator DT/DU)
14.15 – 15.00 uur	Blok 6: Borging	<ol style="list-style-type: none"> 1) Bc. M. Timmermans (voorzitter examencommissie) 2) Bc. D. van der Steenhoven (lid toetscommissie) 3) Bc. K. Garritsen (lid curriculumcommissie) 4) Drs. J. Sluiters (praktijkcoördinator) 5) Drs. L. Krebbers (senior Studieloopbaanbegeleider) <ol style="list-style-type: none"> 6) Drs. U. Meier (Lid beroepenveldcommissie, Eigenaar UMP Research) 7) Frank van Rijk (extern lid examencommissie) 8) Freek Snelting (student lid opleidingscommissie, 3^e jaars CO)
15.15 – 15.45 uur	Eventuele extra gesprekken.	
15.45 – 16.45 uur	Beoordelingsoverleg panel	Panel
16.45 – 17.30 uur	2 ^e gesprek opleidingsmanagement, inclusief afronding	Instituutsdirectie en opleidingsmanagement, zie blok 5

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

Inleiding

Document	Opgenomen in:
Meegezonden documenten	
LOCO-competenties 15-2-2011	Bijlage 1 <i>Opleidingsplan</i>
Opleidingsprofiel Bachelor of Communications, LOCO 2013	Bijlage 1 <i>Opleidingsplan</i>
Opleidingsplan Communicatie 2012-2016	Digitale map <i>Opleidingsplan</i>
Documenten leesdag	
Adviesrapport NQA juli 2007	Leesdag
Basisdocument nieuw curriculum CO 2011	Leesdag
HAN Instellingsplan 2012-2016	Leesdag
Jaarverslag Kwaliteitszorg	Leesdag
NVAO-besluit 2008	Leesdag
Rapportage interne audit opleiding Communicatie SCO HAN 2011	Leesdag
Strategisch beleidsplan IB&C 2012-2016	Leesdag
Strategisch beleidsplan FEM 2012-2016	Leesdag

Standaard 1

Document	Opgenomen in:
Meegezonden documenten	
LOCO-competenties 15-2-2011	Bijlage 1 <i>Opleidingsplan</i>
Opleidingsprofiel Bachelor of Communications, LOCO 2013	Bijlage 1 <i>Opleidingsplan</i>
Onderzoeksbeleid (leerlijn onderzoekTFO)	Bijlage 6 <i>Opleidingsplan</i>
Opleidingsplan CO 2012-2016	Digitale map <i>Opleidingsplan</i>
Relatie eindkwalificaties en HBO-niveau	Hoofdstuk 2 <i>Opleidingsplan</i>
Documenten leesdag	
Alumni-en werkveldonderzoek 2009	Leesdag
Alumni-onderzoek 2012	Leesdag
Analyse AOD-monitoring 2012	Leesdag
Benchmark	Leesdag
CVB-besluit 2013/V202	Leesdag
HAN Instellingsplan 2012-2016	Leesdag
HBO-monitor 2012	Leesdag
Internationaliseringsbeleid FEM	Leesdag
Het Profiel, competentiebeschrijving, LOCO mei 2004	Leesdag
Verslagen beroepenveldcommissie	Verslag 04-04-2013
Werkveldonderzoek 2012	Leesdag

Standaard 2

Document	Opgenomen in:
Meegezonden documenten	
AOD- handleiding 2012-2013	Digitale map <i>Afstuderen</i>
Beoordelingsformulier afstuderen 2012-2013	Digitale map <i>Afstuderen</i>
BoKs LOCO-competenties	Bijlage 4 <i>KZR</i>
BoKS-overzicht per OWE (alle varianten)	Bijlage 4 <i>Opleidingsplan</i>
Checklist & toelichting voor het maken van een plan van aanpak voor je afstudeerscriptie	Digitale map <i>Afstuderen</i>

Competentiematrix (alle opleidingsvarianten)	Bijlage 6 KZR Bijlage 3 <i>Opleidingsplan</i>
Contacten met werkveld - Gastdocenten - Lijst van stage- en afstudeerbedrijven - Overzicht beroepenveldcommissieleden	Digitale map <i>Externe contacten</i>
CV-matrix docenten	Bijlage 7 KZR Bijlage 4 <i>Scholingsplan</i>
Scholingsplan IB&C 2011-2014 opleiding CO	Digitale map <i>Scholingsplan</i>
Literatuurlijsten - Literatuurlijst propedeuse A-cluster - Literatuurlijst vwo-propedeuse - Literatuurlijst hoofdfase CO en B-cluster – voltijd - Literatuurlijst International Foundation Year - Literatuurlijst Communication Studies - Literatuurlijst CO-duaal en deeltijd - nieuwe programma	Digitale map <i>Literatuurlijsten CO</i>
Matrix competenties docenten	Bijlage 6 <i>Scholingsplan</i>
Onderwijs- en examenregeling(OER) voor de bacheloropleiding Communicatie / Communication (Studies) van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, studiejaar 2012-2013	Digitale map <i>Opleidingsstatuut - OER</i>
Overzicht inzet docenten op modules 2012-2013	Digitale map <i>Overzicht inzet docenten op modules 2012-2013</i>
Stagehandleiding 2012-2013	Digitale map <i>Stage</i>
Studiegidsen 2012-2013 - Studiegids propedeuse A-cluster - Studiegids vwo-propedeuse - Studiegids hoofdfase CO en B-cluster – voltijd - Studiegids CO-duaal/deeltijd - Studiegids International Foundation Year - Studiegids Communication Studies	Digitale map <i>Studiegidsen</i>
Documenten leesdag	
Activiteitenplan CO-CS 2012-2013	Leesdag
Analyse Stage Monitor CO p4 2011-2012	Leesdag
Analyse toetsrendement P2 2012-2013	Leesdag
Bruisende Campus Arnhem	Leesdag
CO actieplan NSE 2011-2012 (04-11-2011)	Leesdag
CO Analyse NSE 2012	Leesdag
IB&C-scholings- en professionaliseringsplan 2011-2014	Leesdag
Groepsevaluaties CO	COA-C01 15-03-2013 CON-C01 15 -03-2013 CON-C01 11-03-2013 CON-D01 11-03-2013
Korte analyse resultaten MO 2012	Leesdag
Leerlijn Nederlands Faculteit Economie en Management	Leesdag
Lijst partnerscholen/preferred partners	Leesdag
Monitoring DT/DU 2011-2012/2012-2013	Leesdag
Overzicht AOD-onderwerpen en onderzoeksmethoden	26-10-2012
Rapportage monitoring	GSM-ETM P3 2012-2013 GSM-GCO P3 2012-2013 GSM-STM P3 2012-2013
Rapportage monitoring Communicatie	Semester 1 en semester 2 2012-2013
Scholingsplan CO	Leesdag

Verslagen beroepenveldcommissie	04-04-2013
Werkplekscan Duaal	Leesdag

Standaard 3

Document	Opgenomen in:
Meegezonden documenten	
Afstudeerhandleiding 2012-2013	Digitale map <i>Afstuderen</i>
Beoordelingsformulier afstuderen 2012-2013	Digitale map <i>Afstuderen</i>
Checklist Toetsconstructie	Digitale map <i>Checklist Toetsconstructie</i>
Checklist & Toelichting maken Plan van Aanpak voor je afstudeerscriptie	Digitale map <i>Afstuderen</i>
Opleidingsstatuut/OER	Digitale map <i>Opleidingsstatuut - OER</i>
Toetsbeleid CO 2012-2015	Bijlage 5 <i>Opleidingsplan</i>
Toetsplan CO 2012-2013	Digitale map <i>Toetsplan CO 2012-2013</i>
Toetsprogramma's CO	Digitale map <i>Toetsprogramma's CO</i>
Documenten leesdag	
Analyse toetsrendement P2 2012-2013 Toelichting analyse toetsrendement P2 2012-2013	Leesdag
Externe validering afstudeerscripties	Leesdag
Jaarverslag FD examencommissie	Leesdag
Monitoring DT/DU 11-12 en 12-13	Leesdag
Plan van Aanpak TFO	Leesdag
Document in ontwikkeling Rubrix	Leesdag
Notitie Eindniveau	Leesdag
Vaststellingsplan Toetscommissie CO en CS	Leesdag
Verslagen beroepenveldcommissie	Verslag 04-04-2013 Verslag 16-02-2012
Verslagen propedeuse	Leesdag
Verslagen examencommissie	Leesdag
Verslagen praktijkcoördinatorenoverleg	Leesdag
Verslagen toetscommissie CO/CS	Leesdag
Handboek Kwaliteitszorg CO 2012-2018	Leesdag
Informatiemap studie buitenland	Leesdag
Selectie van toetsopgaven, toetsen, werkstukken, opdrachten, beroepsproducten, stageverslagen etc. en de bijbehorende ingevulde beoordelingsformulieren, van alle studie jaren (propedeuse-afstuderen).	Leesdag
Studiehandleidingen onderwijseenheden	Leesdag

Overige documenten leesdag	
Documenten leesdag	
Brandplan ABS	Leesdag
Errata studiejaar 2012-2013	Leesdag
Verslagen NVAO sectoranalyse	Leesdag
Vervolg project toetsing	Leesdag

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

Hieronder een overzicht van de studenten van wie het panel de afstudeerwerken heeft bestudeerd. Conform de regels van de NVAO zijn alleen de studentnummers opgenomen.

Communicatie Nijmegen

432441
443807
447777
457709
463966
465746
467368

Communicatie Arnhem

442685
449535
450619
465905

Communication Studies Arnhem

449420
449838
455453
460696

Communicatie Arnhem deeltijd/duaal

439978
444720
454789
455377

Bijlage 7: Verklaring van volledigheid en correctheid

Netherlands Quality Agency

Verklaring van volledigheid en correctheid van de informatie

Betreffende de visitatie van de opleiding:

Communicatie

Instelling: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Visitatiedatum: 9 en 10 september 2013

Ondergetekende: *Theo Jouten*

vertegenwoordigend het management van de genoemde opleiding,

in de functie van: *directeur Faculteit Economie en Management*

verklaart hierbij dat alle informatie ten behoeve van de visitatie van de genoemde opleiding in volledigheid en correctheid ter beschikking wordt gesteld, *waaronder informatie over alternatieve afstudeerroutes die momenteel en/of gedurende de afgelopen 6 jaar (hebben) bestaan*, zodat het visitatiepanel tot een op juiste feiten gebaseerde oordeelsvorming kan komen.

Handtekening:

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Theo Jouten', written over a horizontal line.

Datum:

20.08.13